

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

Riksåklagaren ./ JK ang. ringa narkotikabrott

Utveckling av grunderna för talan

Överklagandet

I överklagandet av den 4 januari 2019 har jag yrkat att Högsta domstolen med ändring av Hovrätten över Skåne och Blekinges dom den 7 december 2018 i mål nr B 1693-18 ska döma JK för ringa narkotikabrott till dagsböter.

Frågan i målet

Den fråga i målet som är av intresse ur prejudikatsynpunkt är om vätska som innehåller THC (ofta benämnd CBD-olja), producerad av industrihampa, är att anse som narkotika enligt 8 § narkotikastrafflagen (1968:64).

Jag föreslår att Högsta domstolen med stöd av 54 kap. 11 § rättegångsbalken, i stället för att meddela prövningstillstånd som omfattar hela överklagandet, meddelar ett partiellt prövningstillstånd (prejudikatfråga) beträffande frågan huruvida vätska som innehåller det narkotikaklassificerade ämnet THC och som producerats av icke narkotikaklassificerad industrihampa är att anse som narkotika enligt 8 § narkotikastrafflagen. Jag föreslår också att frågan om prövningstillstånd i övrigt förklaras vilande.

Bakgrund

JK åtalades för ringa narkotikabrott för att den 10 november 2017 olovligen ha innehaft sammanlagt 25 ml vätska med tetrahydrocannabinol (THC-olja, också benämnt CBD-olja) i fem olika flaskor, som är narkotika.

JK erkände att han innehaft den substans och den mängd som åklagaren påstått, men förnekade att substansen utgör narkotika och under alla förhållanden att han haft uppsåt i förhållande till att vätskan utgjorde narkotika.

Tingsrätten ogillade åtalet.

Tingsrätten anförde bl.a. följande i domskälen.

Cannabis utgör, som ovan redovisats, narkotika enligt en internationell överenskommelse. Enligt tingsrättens mening måste dock det förhållande att industrihampa undantas från definitionen av cannabis enligt bilagan till förordningen (1992:1554) om kontroll av narkotika, i beaktande av legalitetsprincipens krav, innebära att olja som utvunnits ur sådan hampa inte utgör narkotika på den grunden att den är att anse som cannabis. Högsta domstolen har emellertid uttalat att bearbetning av en i sig inte narkotikaklassad växt som innehåller ett psykotropt ämne kan ge upphov till ett narkotikaklassat preparat. Så kunde enligt högsta domstolen ske om det psykotropa ämnet koncentrerats eller extraherats ur växtmaterialet. Högsta domstolen synes också ha ansett att ett narkotikaklassat preparat kunde uppkomma genom att bearbetningen innebar att en beredning (i form av en lösning eller blandning) i Psykotropkonventionens mening skapats. (se NJA 2014 s. 259).

Den i målet aktuella oljan får mot denna bakgrund anses innefattad i Psykotropkonventionens definition av beredning. Eftersom beredningen innehåller THC, är oljan en substans som är föremål för kontroll enligt konventionen.

Som tidigare redogjorts för, innebär legalitetsprincipen ett krav på att lagens lydelse ska vara tydlig och det straffbara området förutsebart. Högsta domstolen har också framhållit vikten av en klar avgränsning av det straffbara området. Enligt tingsrättens mening har industrihampa uttryckligen undantagits från definitionen av cannabis (och därmed även narkotika), utan att undantagets gränser tydligt har markerats. Detta innebär i sin tur att det inte med tillräcklig tydlighet framgår av lagens lydelse hur de relevanta artiklarna i Psykotropkonventionen förhåller sig till det till synes generella undantaget för industrihampa. Detta gäller i synnerhet i ett fall som det förevarande, där den s.k. CBD-oljan inte visats innehålla högre halter THC än vad den för ändamålet använda industrihampan ursprungligen innehållit. Av denna anledning ska den i målet aktuella s.k. CBD-oljan inte anses utgöra narkotika i objektivt hänseende. Åtalet ska därför ogillas.

Sedan åklagaren överklagat domen till hovrätten fastställde hovrätten tingsrättens dom.

Grunderna för överklagandet

Rättslig reglering

Narkotikastrafflagen

Bestämmelser om narkotika finns bl.a. i narkotikastrafflagen (1968:64). I 8 § narkotikastrafflagen finns följande definition av vad som är narkotika.

Med narkotika förstås i denna lag läkemedel eller hälsofarliga varor med beroendeframkallande egenskaper eller euforiserande effekter eller varor som med lätthet kan omvandlas till varor med sådana egenskaper eller effekter och som

1. på sådan grund är föremål för kontroll enligt en internationell överenskommelse som Sverige har biträtt, eller
2. av regeringen har förklarats vara att anse som narkotika enligt lagen.

Internationella överenskommelser

De internationella överenskommelser som reglerar vad som är att anse som narkotika i Sverige är 1961 års allmänna narkotikakonvention (SÖ 1964:59 och SÖ 1972:41), 1971 års konvention om psykotropa ämnen (SÖ 1972:42; psykotropkonventionen) samt 1988 års konvention om olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen (SÖ 1991:41). Konventionerna innehåller förteckningar över de droger som är föremål för kontroll.

Enligt 1961 års konvention är cannabis och cannabisarts samt extrakt och tinkturer av cannabis att anse som narkotika (företeckning I till 1961 års konvention).

I psykotropkonventionens förteckning I över ämnen som är föremål för kontroll enligt konventionen anges att THC och vissa angivna isomer och deras stereokemiska varianter är att anse som narkotika. Förteckning I omfattar substanser med ett begränsat terapeutiskt värde, vilka utgör stora risker för folkhälsan (se Andersson m.fl. Narkotikabrotten, En kommentar till de centrala bestämmelserna om narkotikabrott, 2012, s. 28).

I art. 1 i psykotropkonventionen anges bl.a. följande om vissa beteckningar som används i konventionen (art. 1).

- e) "Psykotropt ämne", varmed avses varje ämne, i naturen förekommande eller syntetiskt, eller varje ur naturriket hämtat material, som upptagits i förteckning I, II, III eller IV.
- f) "Beredning", varmed avses
  - 1) varje lösning eller blandning, oavsett dess fysiska tillstånd, vari ett eller flera psykotropa ämnen ingår, eller
  - 2) ett eller flera psykotropa ämnen i avdelade doser.
- i) "Tillverkning", varmed avses alla förfaringssätt, varigenom psykotropa ämnen kan erhållas, och inbegriper såväl rening som överföring av psykotropa ämnen till andra psykotropa ämnen. Beteckningen inbegriper också framställning av beredningar av annat slag än sådana som tillreds på apotek efter recept.

Enligt art. 3 i 1971 års konvention ska en beredning vara föremål för samma kontrollbestämmelser som det i beredningen ingående psykotropa ämnet och, om den innehåller mer än ett sådant ämne, för de bestämmelser som är tillämpliga på det strängast kontrollerade av dessa ämnen.

I kommentaren till psykotropkonventionen anges följande när det gäller beteckningen ”beredning” (preparation) (Commentary on the Convention on Psychotropic Substances, Done at Vienna on 21 February 1971, s. 13).

1. The term ”preparation” as defined in this paragraph is much broader than in the Single Convention.
2. The definition given in subparagraph (i) of the paragraph under consideration would include also gaseous solutions or mixtures. In order to be a “preparation” in the meaning of that subparagraph, the mixture or solution must always contain a substance not controlled by the Vienna Convention, in addition to one or more controlled substances. A mixture or solution consisting only of psychotropic substances cannot be considered to be a preparation in the sense of subparagraph (i). This follows from the text of subparagraph (ii), which otherwise not have to include a combination of two or more psychotropic substances in “dosage” form within the term “preparation”.

Förordningen om kontroll av narkotika och dess bilaga

Vad som av regeringen förklarats vara narkotika framgår av förordningen (1992:1554) om kontroll av narkotika och dess bilaga. I bilagan anges bl.a. följande.

Vidare ska vid tillämpning av lagen med cannabis förstås de ovanjordiska delarna av varje växt av släktet Cannabis (med undantag av frön), från vilka hartset icke blivit extraherat och oavsett under vilka benämningar de förekommer. Med cannabis ska dock inte förstås hampa som

1. är av en sort som kan berättiga till stöd enligt rådets förordning (EG) nr 73/2009 av den 19 januari 2009 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd för jordbrukare inom den gemensamma jordbrukspolitiken och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare, om ändring av förordningarna (EG) nr 1290/2005, (EG) nr 2471/2006 och (EG) nr 378/2007 samt om upphävande av förordning (EG) nr 1782/2003, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 av den 17 december 2013 om regler för direktstöd för jordbrukare inom de stödordningar som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 637/2008 och rådets förordning (EG) 731/2009, och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets

- förordningar (EEG) nr 922172, (EEG) nr 234179, (EG) nr 103712001 och (EG) nr 123412007, och
2. odlas efter det att ansökan om direktstöd för sådan odling enligt rådets förordning (EG) nr 130712013 eller rådets förordning (EG) nr 7312009 getts in till behörig myndighet.

Cannabis, THC och CBD

I faktasammanställning om Cannabis sativa (Nationellt Forensiskt Centrum, NFC Notat, Droghanalyssektionen 2016:1) anges bl.a. följande. Den växt som i dagligt tal kallas "cannabis" heter hampa på svenska. I cannabisplantan finns ett drygt 60-tal ämnen som kallas cannabinoider. Av dessa är det tetrahydrocannabinol (THC) som står för den huvudsakliga psykoaktiva effekten. Alla ovanjordiska delar av cannabisplantan är brukbara då de innehåller THC och övriga cannabinoider. I drogsammanhang kan blomställningar och blad brukas som de är medan delar med lägre halter, så som sämre blad och stjälkar, i regel anrikas först. Cannabismaterial kan anrikas genom att använda lösningsmedel eller gas för att tillverka cannabisextrakt alternativt genom att använda vatten och kyla för att tillverka ishasch. Slutprodukten blir en mindre mängd material med en högre halt THC jämfört med ursprungsmaterialet.

I cannabisväxter finns även ämnet cannabidiol (CBD). I betänkandet av Utredningen om nättdroger m.m. – Klassificering av nya psykoaktiva substanser (SOU 2016:93) – anges på s. 304 bl.a. följande. CBD extraheras normalt ur växtmaterial eftersom det anses ha läkemedelsgivande effekter. Syftet är alltså inte att det extrakt som produceras ska ge någon ruseffekt. I industrihampa är CBD-halten vanligtvis högre än THC-halten, varför sådan hampa är mer lämplig för att extrahera CBD. Det finns dock inget som tyder på att CBD-olja som produceras i detta syfte tas fram på sådant sätt att all THC försvinner.

CBD-olja (som också kan benämnas THC-olja) kan produceras på olika sätt. Inte sällan framställs sådan genom att hampan, sedan den rensats på fibrer och annat oönskat material samt finfördelats, kokas i t.ex. vatten, alkohol eller olja, varefter vätskan pressas ur växtmaterialet. Vätskan späds ofta med olja och fylls, ibland efter smaksättning, i behållare för konsumtion. Oljan tillförs växtmaterialet och kommer inte naturligt ur hampan. Den som uppger sig vara Sveriges ledande tillverkare anger på sin hemsida att olja från oliv och kokosnöt används för extraktion.

Såväl växten Cannabis sativa som dess rusgivande substans THC är klassificerade som narkotika. CBD är inte klassificerat som narkotika.

Kort om s.k. industrihampa

De hampasorter som är godkända för odling efter ansökan och som kan berättiga till stöd enligt EU-förordningarna är listade i Europeiska

kommissionens förteckning Gemensamma sortlistan över arter av lantbruksväxter. I artikel 32.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013 anges att arealer som används för produktion av hampa endast ska vara stödberättigade hektar om de sorter som används har en halt av THC på högst 0,2 procent. Sådan lagligen odlad hampa benämns ofta industrihampa eller fiberhampa.

Industrihampa odlas främst för fiberproduktion. Av hampans fibrer kan bl.a. isoleringsmaterial, textilier, rep och eldningspellets tillverkas. Av hampans frön kan olja framställas. Vidare förekommer framställning av hudvårdsprodukter, livsmedel och näringspreparat. (Se SOU 2016:93 s. 303.)

"Psilocybin" (NJA 1995 s. 219).

I domen prövade Högsta domstolen om överlåtelse av svamp var att bedöma som narkotikabrott. Svampen innehöll ämnena psilocybin och psilocin som är klassificerade som narkotika enligt psykotropkonventionen. Däremot var inte svamparna som sådana narkotikaklassificerade vid denna tid. Genom avgörandet gjordes det klart att ett växtmaterial inte är att anse som narkotika bara för att det innehåller ett ämne som är klassificerat som narkotika och detta även om det inte behövs någon ytterligare åtgärd för att narkotikan ska kunna verka. Efter avgörandet har svamparna *Psilocybe semilanceata* (toppslätskivling) och *Psilocybe cubensis* angetts vara narkotika i bilagan till förordningen om kontroll av narkotika. Högsta domstolen betonar i domen att den teknik som valts när det gäller att ange vad som utgör narkotika medför att försiktighet är påkallad när det gäller att bestämma vad som är narkotika. Det är, enligt Högsta domstolen, svårt att överblicka konsekvenserna av en tillämpning som innebär att man bortser från att narkotikan ingår i en växt som inte i sig är klassificerad som narkotika.

Industrihampadomen (NJA 2007 s. 219)

I målet hade s.k. industrihampa, dvs. hampa som odlats enligt de villkor som anges i bilagan till förordningen om kontroll av narkotika, tagits från en odling och innehafts. Högsta domstolen konstaterade att det med hänsyn till utformningen av och ordalydelsen i texten i bilagan inte kunde tolkas in att hampa av detta slag övergår till att klassificeras som cannabis vid sådan befattning med hampan som inte kan anses höra till själva odlingen. På grund av detta ansåg Högsta domstolen att innehavet av hampan inte utgjorde narkotikabrott.

"DMT I" (NJA 2014 s. 259)

I avgörandet var det fråga om innehav av nermald rotbark från växten *Mimosa hostilis*. Växten som sådan är inte klassificerad som narkotika men innehåller ämnet dimetyltryptamin (DMT) som är klassificerat som narkotika enligt psykotropkonventionen. Högsta domstolen hänvisade till NJA 1995 s. 219 och konstaterade att växtmaterialet som sådant inte var narkotikaklassat och att det

inte skulle vara att anse som narkotika enbart på grund av att det innehöll DMT (p. 9). Härefter övergick Högsta domstolen till att pröva om det – med hänvisning till psykotropkonventionen – kunde anses att nermalning av rotbarken innebar att narkotika tillverkats. Högsta domstolen konstaterade att vissa former av bearbetning av en växt som innehåller ett psykotropt ämne kan utgöra tillverkning och att så kan vara fallet när ett ämne koncentreras eller extraheras ur växtmaterialet. Domstolen ansåg dock att förfarandet med växten i det aktuella fallet inte kunde "förstås som att det har uppstått ett narkotikaklassificerat ämne" (p. 14). Slutligen prövade Högsta domstolen om den nermalda rotbarken kunde anses som en beredning enligt psykotropkonventionen. Domstolen konstaterade att det varken var fråga om en lösning eller en blandning, Det förhållandet att pulvret förvarats i två påsar om totalt 828 gram medförde inte att materialet kunde anses vara avdelat i doser. Mot denna bakgrund kunde materialet således inte anses utgöra en beredning enligt psykotropkonventionen (p. 18).

"DMT II" (Högsta domstolens dom den 13 december 2018 i mål B 1605-18)

I avgörandet var fråga om förpackningar av pulver och torkade växtdelar från icke narkotikaklassificerade växter, som innehåller det narkotikaklassificerade ämnet DMT, utgör en beredning enligt psykotropkonventionen genom att ha avdelats i doser samt till följd därav ska anses som narkotika enligt 8 § narkotikastrafflagen. Högsta domstolen anger i domen att för att en substans eller ett ämne ska ses som en sådan beredning som omfattas av psykotropkonventionen bör krävas att beredningen är uppdelad i en liten mängd som är färdig för konsumtion. Kravet bör, enligt Högsta domstolen, innebära att det dels är fråga om en mängd som i sig är avsedd för konsumtion vid ett tillfälle, dels att den avdelade mängden kan tillföras brukaren utan någon åtgärd som inte är direkt kopplad till tillförseln. Högsta domstolen fann att förpackningarna med pulver var att anse som narkotika då de avdelats i doser, men att de torkade växtdelarna inte var att anse som narkotika eftersom materialet inte var färdigt för konsumtion.

EU-domstolens dom om förbud mot odling av industrihampa i Sverige

I ett förhandsavgörande av EU-domstolen den 16 januari 2003 i mål C-462/01, meddelad före det att undantaget i förordningen om kontroll av narkotika beträffande industrihampa infördes, konstaterade domstolen att den fara för människors hälsa som användning av narkotika innebär har beaktats inom ramen för den gemensamma organisationen av marknaden för hampa, genom att en högsta tillåten THC-halt har angivits. Den svenska narkotikalagstiftningen ansågs mot bakgrund av detta inte ha något allmännyttigt syfte som den gemensamma organisationen av marknaden av hampa inte har. Domstolen slog därefter fast att förordningarna om den gemensamma organisationen av marknaden för hampa och om allmänna bestämmelser för beviljande av stöd för hampa utgör hinder för nationell

lagstiftning som har som verkan att odling och innehav av sådan industrihampa som avses i de nämnda förordningarna förbjuds.

Min bedömning

Frågan är om den aktuella oljan, som innehåller THC, är att anse som narkotika, trots att den torde vara producerad av lagligen odlad hampa, s.k. industrihampa.

Industrihampa är inte klassificerat som narkotika. THC är emellertid ett narkotikaklassificerat ämne enligt psykotropkonventionen. Att så är fallet innebär inte att industrihampa som innehåller THC ska klassificeras som narkotika (se NJA 1995 s. 219 och NJA 2007 s. 219). Enligt psykotropkonventionen ska emellertid som narkotika också avses beredningar som innehåller narkotikaklassificerade ämnen.

Om oljeprodukter, som i detta fall, innehåller THC är det min uppfattning att narkotika har tillverkats på sätt som anges i psykotropkonventionen genom att THC koncentrerats eller extraherats ur hampan och därefter blandats med ett eller flera andra ämnen. Oljan, eller vätskan, utgör en beredning och är därmed narkotika enligt psykotropkonventionen eftersom den är en blandning eller en lösning som innehåller THC, vilket är ett psykotropt ämne. Den produkt det är fråga om i detta hänseende (olja) kan enligt min mening inte längre sägas utgöra industrihampa eller ens växtmaterial och sålunda inte vara föremål för undantaget i bilagan till förordningen om kontroll av narkotika.

THC-olja är således en sådan beredning som är föremål för kontroll enligt psykotropkonventionen och är därmed är narkotika enligt 8 § narkotikastrafflagen.

Halten THC i produkterna saknar enligt min mening betydelse för frågan om dessa är att anse som narkotika. Den gräns på 0,2 procent THC, som anges i ovan nämnda EU-förordning, utgör enligt min uppfattning endast en avgränsning av vilka sorters hampa som är godkänt utsäde vid ansökan om EU-stöd och som därmed får odlas och innehas.

För att en beredning som innehåller ett psykotropt ämne ska anses som narkotika enligt narkotikastrafflagen ska det, utöver att vara föremål för kontroll enligt en internationell överenskommelse, vara ett läkemedel eller en hälsofarlig vara med beroendeframkallande egenskaper eller euforiserande effekter eller vara en vara som med lätthet kan omvandlas till en vara med sådana egenskaper eller effekter. Andra beredningar av industrihampa omfattas således inte av narkotikadefinitionen, såsom rep, textilier och bränsle. Någon risk för att en sådan tillämpning av lagen som jag förespråkar skulle utgöra ett generellt handelshinder bör därmed inte anses föreligga. Jämför också Högsta domstolens uttalande i NJA 2007 s. 219 att det är tveksamt om

EU-domstolens dom av den 16 januari 2003 i mål C-462/01 måste tolkas så att även hantering av hampan utan samband med odlingen måste vara straffri. Till detta kommer att vad domstolen uttalat om att den fara för människors hälsa som användning av narkotika innebär har beaktats inom ramen för den gemensamma organisationen av marknaden för hampa, genom att en högsta tillåten THC-halt har angivits, gör sig gällande vid befattning med själva hampaplantorna men knappast i samtliga de fall då dessa beretts för konsumtion.

Den straffrättsliga legalitetsprincipen syftar till att skapa en garanti för rättssäkerheten genom att kräva att utformningen av lagstiftningen och rättstillämpningen ska vara sådan att medborgarna kan förutse vilka handlingar eller underlåtenheter som utgör brott samt att kontrollera maktutövaren.

Den aktuella straffbestämmelsen och därmed regleringen av vilka substanser som ska anses som narkotika och omfattas av kriminaliseringen i narkotikastrafflagen kan sägas vara av blankettsstraffbudskaraktär. Med detta avses att straffbestämmelsen fylls ut av andra bindande regler, bl.a. av psykotropkonventionen. Blankettstraffbud anses principiellt godtagbara och anses inte typiskt sett strida emot analogi- eller obestämdhetsförbudet. I NJA 2012 s. 105, som gällde tillämpning av straffrättsens legalitetsprincip, uttalar Högsta domstolen att legalitetsprincipen inte utgör något hinder mot s.k. blankettstraffbud. Den omständigheten att det kan fordras efterforskning och överväganden om vad som gäller innebär därför inte att kravet på tydlighet och precision i straffbestämmelser ska anses eftersatt. Att efterforskning krävs för att utröna vad som är straffbart är inte i sig en omständighet som innebär att en straffbestämmelse ska underkännas med hänvisning till legalitetsprincipen. Också med beaktande av att försiktighet är påkallad när det gäller att bestämma vad som utgör narkotika (se NJA 1995 s. 219, NJA 2014 s. 259 och Högsta domstolens dom den 13 december 2018 i mål B 1605-18) bör en tillämpning av lagen såsom jag förordar inte anses stå i strid med legalitetsprincipen.

Prövningstillstånd

Prejudikatdispens

Enligt 54 kap. 10 § första stycket 1 rättegångsbalken får prövningstillstånd meddelas om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen (prejudikatdispens). För att bevilja prövning enligt denna punkt krävs alltså att ett avgörande av Högsta domstolen blir av generell betydelse för bedömningen av framtida mål som innehåller liknande frågeställningar. Den enskildes intresse av att få till stånd en prövning i Högsta domstolen kan alltså inte föranleda prövningstillstånd på denna grund (Fitger, Rättegångsbalken, s. 54:26).

Frågan om THC-olja (också benämnd CBD-olja) som är producerad av industrihampa är narkotika har prövats i flera domar. Praxis är skiftande, även om den förhärskande uppfattningen är att sådan olja, bl.a. med hänsyn till legalitetsprincipen, inte är att anse som narkotika. Bland de domar där THC-olja inte ansetts vara narkotika kan nämnas Hovrätten över Skåne och Blekinges dom den 8 januari 2019, Göta hovrätts beslut den 4 december 2017 i mål Ö 3256-17 och Ö 3258-17, Svea hovrätts dom den 22 december 2016 i mål B 9186, Göta hovrätts dom den 4 november 2016 i mål B 585-16, Attunda tingsrätts dom den 31 oktober 2018, Jönköpings tingsrätts dom den 8 september 2016 i mål B 1529-16 och Norrköpings tingsrätts dom den 20 april 2016 i mål B 584-16.

I Hovrätten över Skåne och Blekinges beslut den 23 mars 2018 i mål Ö 786-18, Hovrätten över Skåne och Blekinges dom den 10 april 2017 i mål B 155-17, Vänersborgs tingsrätts dom den 18 oktober 2018 i mål B 2072-17, Nyköpings tingsrätts dom den 29 september 2016 i mål B 1192-16, Uppsala tingsrätts dom den 1 juni 2016 i mål B 3875-16 och Eksjö tingsrätts dom den 2 februari 2016 i mål B 1441-15 har THC-olja ansetts vara narkotika.

I Hovrätten för Västra Sveriges dom den 14 november 2016 i mål B 3216-16 anges att det är oklart om CBD-olja är att anse som narkotika. I Hovrätten för Nedre Norrlands dom den 25 maj 2016 i mål B 1211-15 konstateras att frågan om CBD-olja är att anse som narkotika såvitt känt inte har prövats i högre instans och att det i underrättspraxis finns exempel på att man kommit till olika slutsatser. Hovrättens slutsats i det sistnämnda målet är att den tilltalade i vart fall inte haft uppsåt till att bruka narkotika genom intag av CBD-oljan.

THC-olja säljs (som CBD-olja) via flera sidor på internet där intag av sådan olja uppges ha positiva effekter för hälsan.

Invändningar om att THC-olja har brukats och innehafvs förekommer och börjar bli allt vanligare vid misstankar om ringa narkotikabrott och rattfylleri. Sådana ärenden är vanligt förekommande hos åklagare och även i domstol.

Frågan om vilken befattning med industrihampa som ska vara straffbar har utretts av Utredningen om narkotika m.m. (Klassificering av nya psykoaktiva substanser, SOU 2016:93). Vad som anförs i betänkandet (s. 308 ff.) tycks dock främst ta sikte på industrihampa som tillgripits från en odling och inte på produkter som utvinns av industrihampa. Med anledning av detta skulle sannolikt den ändring som föreslås göras i bilagan till förordningen om kontroll av narkotika inte få någon större betydelse för frågan om THC-olja ska anses vara narkotika eller inte.

Jag vill också nämna att Läkemedelsverket i ett utlåtande till Tullverket ansett att CBD-olja är en beredning som innehåller THC och som därför är att anse som narkotika enligt 8 § narkotikastrafflagen, se bilaga.

Utvecklingscentrum Stockholm, som inom Åklagarmyndigheten ansvarar för rätts- och metodutveckling avseende frågor om narkotikabrott, får många frågor om rättsläget.

Till följd av det ovan anförda vore det av stor vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen prövar överklagandet.

Jag föreslår att Högsta domstolen med stöd av 54 kap. 11 § rättegångsbalken, i stället för att meddela prövningstillstånd som omfattar hela överklagandet, meddelar ett partiellt prövningstillstånd (prejudikatfråga) beträffande frågan, huruvida vätska som innehåller det narkotikaklassificerade ämnet THC och som producerats av icke narkotikaklassificerad industrihampa är att anse som narkotika enligt 8 § narkotikastrafflagen samt att frågan om prövningstillstånd i övrigt förklaras vilande. Jag hemställer därvid om att Högsta domstolen med stöd av 55 kap. 11 § rättegångsbalken avgör målet utan huvudförhandling.

För det fall Högsta domstolen finner att den aktuella vätskan ska anses som narkotika och därvid meddelar prövningstillstånd rörande målet i övrigt, har domstolen att ta ställning till frågor som inte varit föremål för hovrättens prövning, bl.a. frågor om uppsåt och straffmätning. Med hänsyn härtill bör Högsta domstolen överväga att med stöd av 55 kap. 12 § rättegångsbalken undanröja hovrättens dom och visa målet åter till hovrätten för prövning av de yrkanden som angetts ovan.

Bevisuppgift m.m.

För det fall Högsta domstolen meddelar ett partiellt prövningstillstånd åberopar jag som skriftlig bevisning analysresultat (förundersökningsprotokollet s. 5-8). Jag ber dock att få återkomma med bevisuppgift och utvecklande av grunderna för mitt överklagande i övriga delar för det fall Högsta domstolen skulle komma att meddela ett prövningstillstånd som omfattar hela överklagandet.

Kerstin Skarp

Hedvig Trost

Kopia till:

Utvecklingscentrum Stockholm

Åklagarkammaren i Helsingborg (AM-15001-18)

Kammaråklagaren Anders Månsson